Hodnocení českého bodového systému po roce fungování

Publikováno: 10. 10. 2007

Centrum dopravního výzkumu provedlo celkovou analýzu účinnosti bodového systému za rok jeho fungování (1.7.2006 – 30.6. 2007). V analýze bylo zohledněno několik aspektů: vývoj nehodovosti, změny chování řidičů, intenzita dozoru a dohledu a fungování administrativně správních procesů.

Lze říci, že bezprostředně po nabytí účinnosti měla novela zákona 361/2000 Sb. dramatický efekt na bezpečnost – během července a srpna 2006 došlo k obrovskému poklesu nehodovosti a zmírnění následků nehod. Motoristická veřejnost byla připravena a z velké části dokonce i ochotna akceptovat zpřísnění postihů (rozsáhlý průzkum názorů řidičů, který CDV provedlo v listopadu 2006, ukázal silnou podporu bodového systému). Příznivý trend vývoje nehodovosti se však nepodařilo udržet a přestože zde hrálo roli více faktorů, mediálně nejvděčnějším zdůvodněním se stalo „selhání bodového systému“.

Výsledky analýzy provedené Centrem dopravního výzkumu nezpochybnily bodový systém jako takový, ale odhalily nedostatky doprovázející jeho aplikaci.

Především se jedná o pokles intenzity dozoru a dohledu v silničním provozu. Rozbor dat ukázal radikální celkový pokles zjištěných dopravních přestupků Policií ČR v prvním pololetí 2007 oproti předchozím rokům; kromě toho je dohled nevyvážený a soustředí jen na několik málo vybraných přestupků. Je známo, že pravděpodobnost odhalení motivuje řidiče k předpisově konformnímu chování více než výše trestu; pokles intenzity kontroly se pochopitelně odrazil na negativních změnách v chování řidičů, jejichž pocit nepostižitelnosti byl ještě posilován zpochybňováním práce kontrolních orgánů v médiích.

Problematické je rovněž fungování následných administrativně správních procesů. Nedostatky v legislativě, ale i nepřipravenost a špatná koordinace postupů vedou k velkému zatížení příslušných orgánů a neúměrnému zpomalení cesty od odhalení přestupku k vymožení sankce a přidělení bodů. Také tento problém byl široce mediálně prezentován, podobně jako zpochybňování samotného principu bodového systému hodnocení řidičů různými významnými osobnostmi a s tím související ukvapené úvahy o návrzích změn zákona.

Dílem je tedy možné přičíst neuspokojivý vývoj ukazatelů bezpečnosti v posledních měsících skutečnosti, že namísto podpůrné kampaně byla řidičská veřejnost ze strany médií a části politických kruhů systematicky demotivována; především však chybějící motivace k dodržování základních pravidel silničního provozu vyplynula z **nedostatečné kontroly a vymahatelnosti zákona**.